

# Repliek

## Onderzoek Charon II

OPENBAAR MINISTERIE

Uitgesproken op de zitting van de meervoudige strafkamer van de Rechtbank  
Midden-Nederland zitting houdende te Schiphol

**Datum** : 28 april 2022  
**Zaak** : Onderzoek Eris

**Verdachten:**

**Ferrel T.** (parketnr. 16/706552-19)  
**Guyno O.** (parketnr. 16/706573-19)

## Inleiding

Door de raadslieden zijn namens verdachten een aantal verweren naar voren gebracht. Deze verweren komen met name voort uit een verschil van interpretatie van het bewijs. Het OM heeft echter in de pleidooien geen zaken gehoord die zijn zienswijze op het dossier fundamenteel hebben doen wijzigen, en persisteert derhalve bij wat bij requisitoir is betoogd.

Wij hebben in het requisitoir ook een uitgebreid standpunt ingenomen over de vorderingen van de benadeelde partijen. Wij persisteren bij de ingenomen standpunten over o.a. de immateriële schade, de shockschade en het bewijs van de psychische aandoening als gevolg van het delict.

Wij zullen in de repliek aandacht besteden aan de verdachten gezamenlijk, en daar waar specifieke punten door de verdediging van Ferrel T. of Guyno O. zijn aangevoerd, zullen wij deze separaat behandelen.

## Verdachten gezamenlijk

### De kroongetuige

De verdediging heeft geconcludeerd dat er geen noodzaak is om aan de algemene betrouwbaarheid van Tony de G. te twijfelen. Wel heeft de raadsman van Ferrel de vraag gesteld hoe betrouwbaar medeverdachte Delano R. is en daarmee hetgeen hij aan De G. heeft verteld. Hoewel wij het met de raadsman eens zijn dat het dossier aanwijzingen bevat dat Delano R. niet altijd en overal de waarheid lijkt te spreken, zien wij wel redenen om aan te nemen dat de relevante maar niet heel omvangrijke of gedetailleerde informatie die hij met De G. heeft gedeeld over Charon, klopt. Voor wat De G. daarover verklaart zien wij immers steun in de bij Delano R. aangetroffen gefilmde PGP-berichten tussen Delano R. en Ferrel en Delano R. en Jermaine B. in februari 2017 en de in zijn telefoon aangetroffen WhatsApp-conversaties met Roël in januari 2017.

### Getuige A

Zowel namens Guyno O. als Ferrel is aangevoerd dat de verklaring van getuige A niet bruikbaar is voor het bewijs. Mr. Berndsen voert hiertoe aan dat het om een de auditu verklaring gaat, waarvan de bron niet meer te toetsen is. Daarnaast zou getuige A redenen kunnen hebben om niet (volledig) naar waarheid te verklaren. Mr. Boorsmsa voegt hieraan nog toe dat getuige A elementen aan zijn verklaringen zou hebben toegevoegd op basis van valse herinneringen aan hetgeen zijn zoon hem verteld heeft.

De rechtbank<sup>1</sup> en het Gerechtshof<sup>2</sup> hebben zich in de zaken 09Roos/09Doorn in eerste en tweede aanleg uitgelaten over de bruikbaarheid van getuige A voor het bewijs. Zowel de rechtbank als het Gerechtshof hebben de verklaringen van getuige A bruikbaar geacht.

*“De rechtbank overweegt in dat kader dat hoewel de verklaringen van getuige A er toe hebben geleid dat het onderzoek zich in een bepaalde richting ontwikkelde, dit niet maakt dat de bewezenverklaring in beslissende mate op deze verklaringen berust. Immers heeft de*

<sup>1</sup> Map 45C, vonnissen Ferrel T. en Guyno O. dd 27 maart 2019, p. 1432 ev en 1483 ev

<sup>2</sup> ECLI:NL:GHARL:2022:3102 dd 21 april 2022

*rechtbank slechts die stukken van de verklaring van getuige A gebruikt die reeds bevestiging hadden gevonden in objectief en/of technisch bewijs, zoals het aantreffen van wapens die bij de liquidatie zijn gebruikt op de vluchtroute en het aantreffen van DNA van de verdachten op de [straat]”.*

Bovendien hebben de rechtbank en het Gerechtshof getuige A betrouwbaar geacht:

*“Dit gegeven en het gegeven dat getuige A direct na het overlijden van [betrokkene 1] heeft verklaard over (bij [betrokkene 1] aanwezige) daderwetenschap, hetgeen hem via het onderzoeksteam dus nog niet ter ore kon zijn gekomen, maakt dat de rechtbank zijn verklaringen bovendien betrouwbaar acht. Dat de verklaringen van getuige A op andere punten inconsistenties bevatten, maakt niet dat deze verklaringen in het geheel niet betrouwbaar zouden zijn”.*

En tot slot hebben de rechtbank en het Gerechtshof geoordeeld dat niet aannemelijk is geworden dat getuige A, al dan niet bewust, onwaarheden heeft verklaard over hetgeen zijn zoon hem verteld heeft:

*“Dat [betrokkene 1] boos was op [verdachte] en daarom zijn naam ten onrechte zou hebben genoemd tegenover getuige A, is niet aannemelijk geworden. [verdachte] heeft hierover voor het eerst ter terechtzitting verklaard. Bovendien heeft [verdachte] hier niet specifiek over verklaard, waardoor deze verklaring als onvoldoende onderbouwd en niet verifieerbaar terzijde moet worden geschoven, zeker in liet licht van de overige bewijsmiddelen, waaruit de betrokkenheid van [verdachte] bij deze liquidatie juist blijkt. Het verweer om deze verklaringen uit te sluiten van het bewijs, wordt daarom verworpen”.*

Het OM heeft geen reden om in Charon II anders tegen de bruikbaarheid en de betrouwbaarheid van de verklaringen van getuige A aan te kijken. Wij hebben in het requisitoir de delen van de verklaringen van getuige A aangehaald die wij relevant vinden voor het bewijs van betrokkenheid van Ferrel en Guyno O. bij de moord op Jap Tjong. Ook in Charon II staat de verklaring van getuige A niet op zichzelf, het is een belangrijke verklaring maar er is voldoende steunbewijs bij de verklaring van getuige A, waardoor de gevraagde bewezenverklaring niet slechts en in beslissende mate zal zijn gebaseerd op deze verklaring. Daarvoor geldt uiteraard dat gebruikte bewijsmiddelen in onderlinge samenhang dienen te worden gezien.

Ook in Charon II heeft Ferrel ter zitting aangevoerd dat getuige A boos op hem zou zijn en daarom belastend over hem zou hebben verklaard. Ook in Charon II is dit niet aannemelijk geworden.

#### Alternatieve scenario's en wetenschap

De advocaten hebben onder meer betoogd dat er geen (direct) bewijs is dat hun cliënten wisten dat Jap Tjong geliquideerd zou worden op die 31<sup>e</sup> januari.

Namens Guyno O. is naar voren gebracht dat alternatieve scenario's niet zijn uit te sluiten: *“het kan bijvoorbeeld zijn dat men een al dan niet fictieve klus aan het doen was, terwijl van hogerhand – parallel – een liquidatieplan bestond. Het zoeken van Justin kan heel goed voortkomen uit de wietlijn, uit vriendschap of uit andere samenwerking. Ook is goed mogelijk dat cliënt zich simpelweg heeft aangesloten bij de zoektocht, volledig onwetend”.*<sup>3</sup>

---

<sup>3</sup> Pleitnota Guyno O., p. 8

Het OM is van oordeel dat er van *aannemelijke* alternatieve scenario's niet is gebleken en zal op de "volledige onwetendheid" straks nader in gaan.

De raadsman van Ferrel heeft vanaf punt 95 in zijn pleidooi een aantal conclusies getrokken op basis van wat hij de feiten noemt. Deze feiten zijn volgens de raadsman onder meer:

- *Justin, Guyno en Ferrel zijn betrokken bij de vergismoord*
- *De opdrachtgever houdt hen verantwoordelijk*
- *Ze vrezen voor hun leven*
- *Op de 31ste januari 2017 zal een nieuwe liquidatie plaatsvinden*

Wat er van deze "feiten" zij -en het scenario dat de raadsman aan de hand daarvan schetst-: ze worden vastgesteld door de raadsman zonder dat wij van zijn cliënt hebben gehoord of hij die conclusies uit eigen wetenschap bevestigt. Dat maakt dat het OM zich afvraagt welke waarde aan dit scenario van de raadsman moet worden toegedicht. Duidelijk is dat het scenario van de raadsman op belangrijke onderdelen gelijk is aan wat het OM vindt dat bewezen kan worden geacht. Daarbij gaat het om de vaststelling dat Ferrel, Guyno O. en Jap Tjong de uitvoerders waren van de liquidatie van Changachi en de vaststelling dat Delano R., met PGP-identiteit C-Murder/CB1D45 en Jermaine B., met PGP-identiteit The Wizzard, de aanstuurders waren van de moord op Jap Tjong.

Waar de scenario's van de verdediging en het OM uiteenlopen is de *wetenschap* van Ferrel (en Guyno O.): volgens de verdediging van Ferrel valt die niet uit de bewijsmiddelen af te leiden en daarover denkt het OM anders.

De verdediging van Ferrel heeft een scenario geschetst waarin Guyno O. en Ferrel en zijn vader (Roël) zijn misleid.<sup>4</sup>

Dit blijkt echter nergens uit (er is geen enkel aanknopingspunt waaruit kan blijken door wie en waarom die misleiding dan moet hebben plaatsgevonden), en bovendien verklaren verdachten daar ook niet over. Daarbij blijkt uit de verklaring van de kroongetuige dat de vader van Ferrel juist hulp heeft gezocht bij Delano R. voor de problemen van Ferrel n.a.v. de vergismoord. Die betrokkenheid van Roël blijkt ook uit het dossier: hij heeft intensief app-contact met Delano R. en regisseert met hem de zoektocht van Ferrel en Guyno O. naar Jap Tjong en arrangeert ontmoetingen en contact tussen Delano R. en Ferrel in de dagen voor Jap Tjong's dood. Ook wordt er tussen hem en Delano R. gechat over "2 bikes".

Dat de "tori", waarover Delano R. met Roël appt op 29 januari, alleen kan zien op de liquidatie van Jap Tjong, blijkt uit alles: Delano R. heeft nog minstens één dag nodig, ondanks dat er druk wordt gezet, omdat het anders "*morgen gevolgen heeft voor die mannen*", het lukt Ferrel om het één dag uit te stellen, Jap Tjong wordt door Guyno O. en Ferrel bij zijn vader gevonden op 28 januari en moet daarna op 29 januari, 30 januari én 31 januari naar Amsterdam komen én Jap Tjong vertelt zijn vader dat hij op 31 januari nog één keer naar Amsterdam moet, dat is dan de laatste keer want daarna is het klaar.

---

<sup>4</sup> Pleitnota t.b.v. Ferrel T., p. 24, nr. 157

Ook Jap Tjong wist volgens zijn vader wat zij op 31 januari in Amsterdam gingen doen: spotten voor een liquidatie. Daarom waren ze met zijn vieren op pad die avond. Guyno O. en Ferrel verklaren echter (innerlijk) tegenstrijdig over de reden waarom zij die avond met Jap Tjong en Jermaine B. op pad waren en hebben zich bij nadere vragen daaromtrent op hun zwijgrecht beroepen. Dat Guyno O. bij de politie heeft gelogen over een aantal zaken ligt volgens de raadsman aan zijn rol in 09Roos/09Doorn, maar dat kan nu toch geen reden meer zijn om de waarheid verzwijgen.

Belangrijk voor de wetenschap van Ferrel en Guyno O. is voorts de identificatie van de gebruiker van het PGP-account "Storing". Uit de chat op 4 februari tussen Storing en Delano R. blijkt immers dat de gebruiker goed op de hoogte is en de zaken aan Delano R. gaat overdragen waarbij hij, Storing, Delano R. in contact brengt met Jermaine B.. "Storing" is niet zo maar een radertje maar een belangrijke schakel, een "leading man".

In het pleidooi heeft de raadsman primair -zo begrijpt het OM- gesteld dat achter de PGP-naam Storing op 4 februari niet Ferrel schuil gaat en het net zo goed Guyno O. kan zijn die het gesprek met Delano R. heeft. Het OM heeft in requisitoir al uitgebreid betoogd waarom vastgesteld kan worden dat Ferrel degene is die op 4 februari via de PGP met Delano R. communiceert: *hij is degene wiens vader betrokken is en afspraken heeft met Delano R. in de dagen voor de dood van Jap Tjong. Ook uit de PGP-gesprekken tussen Delano R. en Jermaine B. blijkt ondubbelzinnig over wie het steeds gaat bij het overdragen van de bv en het geld dat is verdwenen: Ferrel (en zijn vader).*

Subsidiair betoogt de verdediging dat als "Storing" op 4 februari wél Ferrel is, uit het gesprek met Delano R. niet kan worden afgeleid dat Ferrel van tevoren op de hoogte was van de liquidatie, ook niet omdat er over geld wordt gesproken. Wel zou Ferrel dan moeten bekennen dat hij betrokken is bij de voorbereidingen van een andere liquidatie (zaaksdossier Eend).

Zoals zojuist al betoogd blijkt uit de chat van "Storing" met Delano R. dat Ferrel van alles op de hoogte is en de liquidatie-bv overdraagt aan Delano R. omdat Ferrel vermoedt zelf een tijdje vast te gaan zitten. Als hij weer vrij is zal hij Delano R. wellicht zelfs voorstellen aan Jermaine B.. Uit de chat blijkt ook dat Ferrel al langer zaken met de organisatie doet (*"Hij is correct met u die hele orga is correct met u. Prijzen zijn altijd real/Na elke actie kan je meer en meer eisen stellen en PGP's vragen"*). Dat maakt dat Ferrel in de ogen van het OM geen simpele uitvoerder is die van niets wist, maar een leidende figuur. Geen marionet, maar een marionetten-speler.

Wij zijn van mening dat het hele onderzoek, zeker gelet op de zojuist door ons (hierboven) benoemde punten, geen enkel aanknopingspunt biedt voor een ander scenario dan door ons bij requisitoir betoogd.

#### Voorwaardelijk opzet

En mocht uw rechtbank niet de kale, harde wetenschap bij Guyno O. en Ferrel willen aannemen, dan is er naar het oordeel van het OM ten minste sprake van voorwaardelijk opzet op de liquidatie van Jap Tjong geweest bij Ferrel en Guyno O..

Uit de uiterlijke verschijningsvorm van de gedragingen van Guyno O. en Ferrel blijkt dit voorwaardelijk opzet:

- Guyno O. en Ferrel hebben een paar weken daarvoor, samen met Jap Tjong, een liquidatie gepleegd
- ze hebben daarbij een fatale vergissing gemaakt
- ze sporen Jap Tjong op vanaf 27 januari
- ze spreken op 31 januari af met Jermaine B., een belangrijke handlanger van Ridouan T.
- ze lokken hem met Jermaine B. naar de plek waar hij wordt doodgeschoten
- ze laten Jap Tjong in zijn ééntje voorop het pleintje oplopen
- ze hebben geen telefoons bij zich op de avond van 31 januari
- ze rennen weg en wisselen van jas
- ze melden zich pas dagen daarna bij de politie met een verzonnen en afgestemd verhaal

Beide verdachten hebben derhalve de kans op de koop toegenomen dat Jap Tjong, na hun gezamenlijke vergismoord, op dat pleintje als vergelding zou worden doodgeschoten.

Dit alles wijst op wetenschap bij Ferrel en Guyno O. van het plan om Jap Tjong te vermoorden en dat zij niets hebben ondernomen om dit tegen te houden. Dat Ferrel daarbij mogelijk beter op de hoogte was van de voorbereiding dan Guyno O. en daarbij een (meer) coördineerde speelde, doet niets af aan het opzet van Guyno O..

De verdediging van Guyno O. vindt het voor de wetenschap en het opzet relevant dat in de chats die in het dossier zitten nergens met of over Guyno O. wordt gesproken. In onze visie zegt dat weinig. Voldoende is *dat* Guyno O. een rol heeft gespeeld zoals net is vastgesteld. Daarbij moet worden opgemerkt dat Guyno O. niets over door hem gebruikte telefoonnummers heeft willen verklaren en gebruik maakte van belhuizen. Daarnaast konden niet alle telefoons van verdachten in Eris gekraakt worden. Daar horen ook telefoons van Jap Tjong en Ferrel bij. Het ontbreken van Guyno O. in chatverkeer, maakt dus niet dat hij niet betrokken is, en is dus niet ontlastend.

Overigens is het niet bijzonder dat bijvoorbeeld Delano R. geen contact heeft met Guyno O.. Dit heeft alles te maken met de gelaagdheid van de liquidatie-organisatie van Delano R., iets wat ook in het algemeen bij de uitvoering van liquidaties is te zien. In Eris zien we dit bijvoorbeeld in deelonderzoek Breuk, waar ook met een lokker is gewerkt en de schutters de lokker niet kenden. Spotters of lokkers en ook schutters en chauffeurs hebben vaak helemaal geen weet van elkaars positie of identiteit.

## **Guyno O.**

### *Vrij verkeer raadsman en verdachte*

Namens Guyno O. is aangevoerd dat het verschoningsrecht van advocaten en de vertrouwelijke communicatie met cliënten in het algemeen onder druk staat

en dat in Charon II inbreuk is gemaakt op het vrije verkeer tussen verdachte en raadsman. Deze inbreuk zou een vormverzuim opleveren. De raadsman is van mening dat in Charon kan worden volstaan met de constatering dat er een vormverzuim is gepleegd.

Het OM betwist uitdrukkelijk dat in Charon II een inbreuk is gemaakt op het vrije verkeer tussen raadsman en cliënt.

De inhoudelijke communicatie tussen raadsman en cliënt verdient bescherming omdat eenieder zich zonder vrees tot een advocaat moet kunnen wenden. De bescherming ziet op de inhoud van de communicatie.

Uit de jurisprudentie volgt<sup>5</sup> dat het vorderen van verkeersgegevens in beginsel niet valt onder het verschoningsrecht van de advocaat, omdat verkeersgegevens geen betrekking hebben op de inhoud van hetgeen geheimhouder en cliënt uitwisselen. Zij geven hooguit inzicht in de contacten die er geweest zijn tussen geheimhouder en cliënt. De wetgever heeft geen aanleiding gezien verkeersgegevens onder het verschoningsrecht van de geheimhouder te scharen omdat inzage in verkeersgegevens niet leidt tot toegang tot de vertrouwelijke communicatie of informatie-uitwisseling tussen de advocaat en zijn cliënt.<sup>6</sup>

In Charon II is slechts geverbaliseerd over het aantal keren dat de raadsman contact heeft gehad met zijn cliënt. Op geen enkel moment is er door deze verkeersgegevens inzage gekregen of getracht toegang te krijgen tot de inhoud van de vertrouwelijke communicatie. Er heeft zich derhalve in de visie van het OM geen vormverzuim voorgedaan. Het verschoningsrecht van de raadsman is derhalve volledig gerespecteerd.

#### Guyno O. maakt de afspraak met Jap Tjong

De verdediging stelt dat het OM zich op glad ijs begeeft, aan cherrypicking doet, en een slag in de lucht slaat waar het gaat om ons standpunt dat Guyno O. voor 31 januari, de dag dat Jap Tjong is geliquideerd, de afspraak met Jap Tjong maakte en dat dit een afspraak was die Jap Tjong werd opgedrongen.

Wij blijven bij ons standpunt dat het hier om een gedwongen afspraak ging. Dit volgt uit:

- De verklaring van getuige A dat Jap Tjong niet mee wilde doen maar dat hij mee moest doen.<sup>7</sup>
- tijdens de inhoudelijke behandeling van Charon-II heeft Guyno O. op zitting met zoveel woorden gezegd dat hij had gebeld vanuit een belhuis om de afspraak te maken. Dit is inderdaad niet verboden, zoals Guyno O. ook opmerkte, maar volgens het OM wel opvallend in verband met de niet-traceerbaarheid van de beller.
- verklaring Ferrel<sup>8</sup>

<sup>5</sup> ECLI:NL:HR 2011, BP6016, met conclusie Vellinga

<sup>6</sup> Tweede Kamerstukken, vergaderjaar 2020-2021, 439, vragen van het lid Buitenweg (GroenLinks) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over de ontbrekende verslaglegging van het volgen van advocaten in strafprocesdossiers (ingezonden 28 augustus 2020). Antwoord van Minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister voor Rechtsbescherming (ontvangen 13 oktober 2020)

<sup>7</sup> Map 45C, RC-verhoor dd. 7 juni 2018 in Roos-Doorn, p. 1364 ev, p15; en zie RC-verhoor RCVH-039, Map 130C, Verhoor Getuige A dd 10 maart 2021, p. 996 – 1033, in het bijzonder p. 7, 24, 31

- uit het dossier als geheel en de verklaringen van Ferrel en Guyno O. in het bijzonder, volgt dat Ferrel hier doelt op Guyno O.: “Die afspraak is via iemand anders gemaakt. Dit is een gemeenschappelijk contact. Die afspraak werd een dag van tevoren gemaakt. De dag van mijn theorie kreeg ik face to face te horen van de afspraak. Ik wil niet zeggen wie dit is. Dit is dezelfde persoon die mee is geweest naar de woningen.”
- feitelijk ontmoeten ze, Guyno O. (en Ferrel, en Jermaine B.) Jap Tjong ook op de 31<sup>e</sup> januari.

#### Telefoonnummer \*6910

De verdediging betwist (§3.3.8/p. 17) dat telefoonnummer \*6910 in gebruik was bij Guyno O.. De politie heeft op basis van verschillende onderzoeksgegevens geconcludeerd dat dit nummer zeer vermoedelijk in gebruik is geweest bij Guyno O.<sup>9</sup> en de rechtbank heeft deze conclusie in het vonnis van 09Roos/09Doorn overgenomen.

Van het nummer \*6910 zijn historische gegevens opgevraagd. De telefoon bleek van 21 december 2016 tot en met 22 januari 2017 in gebruik te zijn geweest. In die periode bleek dat de telefoon veelvuldig de “thuismasten” van Guyno O. aanstraalde en dat er contacten waren met personen in de directe kring van Guyno O.: zijn halfbroer [naam halfbroer], zijn oma, Ferrel, [naam 1] en Jap Tjong. Opvallend is dat het nummer niet gebruikt is tussen 11 januari (de dag van de moord op Changachi) 13.01 uur en 14 januari (de nacht waarin door onder meer Guyno O. werd geprobeerd H. alsnog om te brengen en waarin Z. en D. werden aangehouden) om 12.20 uur. Daarna is het nummer alleen nog actief op 14 januari. Het toestel heeft dan intensief contact met het nummer van [naam 1] die ook betrokken was in de nacht van 13 op 14 januari. Daarna wordt het toestel niet meer gebruikt.

De verdediging heeft in het pleidooi naar voren gebracht dat uit tapgesprekken tussen familieleden contra-indicaties naar voren zouden zijn gekomen dat Guyno O. de gebruiker was van het betreffende nummer. Het OM wijst er op dat deze tapgesprekken zijn van ná de moord op Jap Tjong en dat die moord de verhoudingen binnen de familie goed op scherp gezet kan hebben, omdat de familie van meet af aan vermoedde dat Guyno O. bij de moord een rol had gespeeld.

Guyno O. heeft bij de politie geen vragen willen beantwoorden welke telefoonnummers hij gebruikte in januari 2017. Dat hij op zitting nu juist wél verklaard zou hebben dat hij geen contact had met zijn halfbroer past mooi in zijn straatje, maar is niet bijzonder geloofwaardig.

Het OM handhaaft derhalve de conclusie dat Guyno O. de gebruiker van nummer \*6910 was in januari 2017. Een nummer dat de eerste 10 dagen van die maand veelvuldig contact had met Jermaine B., tussen 11 en 14 januari uit stond en daarna alleen nog intensief contact had op 14 januari met medeverdachte [naam 1], om vervolgens nooit meer gebruikt te worden.

---

<sup>8</sup> Map 47A, PV-verhoor Ferrel T. dd 5 februari 2017, p. A07 36 (en zie ook), 37

<sup>9</sup> Map 60, pv bevindingen telefoonnummer 06-85536910, p. 1848 ev



### Aanwezigheid Guyno O. op 13/14 januari

De verdediging trekt de aanwezigheid van Guyno O. op 13/14 januari in de Skoda in twijfel door te zeggen dat Z. de verbrande lip van Guyno O. niet noemt in de politieverhoren. Dat kan zo zijn, maar in een OVC zegt Z. juist dat "een vent met verbrande lip" tegen Jap Tjong zegt dat hij dan niet meer te redden is, als hij nu weggaat.<sup>10</sup> Ook hetgeen de moeder van Z. heeft gezegd over de jongens bij haar aan de deur, blijkt dat daar een jongen met een verbrande lip bij was. Bovendien blijkt uit een inmiddels toegevoegd NFI-rapport dat op meerdere plekken in de Skoda DNA van Guyno O. is aangetroffen<sup>11</sup>. Dit alles rechtvaardigt de conclusie dat Guyno O. 13/14 januari aanwezig was bij de voorbereidingen voor de moord op H., waarvoor hij ook onherroepelijk is veroordeeld.

### Tapgesprekken Guyno O.

Voor de goede orde merken wij op dat wij het tapgesprek, "er moesten twee mensen gaan toch" (p20/ Guyno O.), en het tapgesprek met [naam] (p21,22/ Guyno O.), niet in ons requisitoir hebben genoemd. De reden daarvoor is tweeledig: de tapgesprekken zijn enerzijds voor meerderlei uitleg vatbaar en anderzijds weet iedere gedetineerde dat alle gesprekken in de PI worden opgenomen en moet het waarheidsgehalte van de beweringen in de gesprekken dus altijd met een korrel zout worden genomen.

Ten aanzien van de door de verdediging gestelde verbaasdheid van Guyno O. in tapgesprekken: wij zien dit anders. Guyno O. lijkt in de tapgesprekken eerder zijn vriendin te willen overtuigen van zijn onschuld.

### **Levenslang**

Namens Ferrel is uitgebreid gepleit tegen het opleggen van een levenslange gevangenisstraf. De raadsman heeft argumenten aangevoerd om (uiteraard geheel subsidiair) te komen tot een tijdelijke gevangenisstraf, van 9 jaar, kijkend naar straffen in vergelijkbare strafzaken en rekening houdend met de nieuwe Wet Straffen en Beschermen en schending van de redelijke termijn. Daarnaast is volgens de verdediging oplegging van een levenslange gevangenisstraf in strijd met artikel 3 EVRM.

Wij hebben tegen Ferrel en Guyno O. een levenslange gevangenisstraf geëist, omdat oplegging van 9 jaar of 4 jaar gevangenisstraf (de in casu maximaal op te leggen tijdelijke gevangenisstraf voor Ferrel respectievelijk Guyno O.) voor een levensdelict maatschappelijk onaanvaardbaar is in het licht van preventie en vergelding.

Gezien de eis van levenslang hebben wij in het requisitoir geen aandacht besteed aan de Wet Straffen en Beschermen en de overschrijding van de redelijke termijn. In het requisitoir van (groot) Eris hebben wij wel uitgangspunten benoemd, die wij hebben gehanteerd bij het bepalen van onze strafeisen ten aanzien van verschillende medeverdachte in Eris. Wij zullen deze uitgangspunten voor zover relevant – kort – samenvatten.

---

<sup>10</sup> Bij de RC in Roos-Doorn, verhoor dd 4 juni, heeft Z. het over de man met de 'roze lip'; vgl. ook Map 45E, RHC-verhoor dd. 3 februari 2021, getuige M. Z., p. 1691 ev; tijdens dit verhoor noemt getuige ook Ferrel bij de naam 'Fabian'

<sup>11</sup> NFI rapport d.d. 19 november 2019, 2017.01.24.065 (aanvraag 013), aan het dossier Charon toegevoegd op 12 april 2022: p. 1: knoppen radio en op de climatronic (klimaatstelsel Skoda)

Als het gaat om de uitvoerders van een enkele moord zien wij dat tegenwoordig gevangenisstraffen worden opgelegd tussen de achttien en tweeëntwintig jaren.<sup>12</sup> Wij verwijzen in de voetnoten naar de vindplaatsen van een aantal zaken.

Wij zijn van mening dat als het gaat om een moord in opdracht, een huurmoord, eerder de bovenkant van dit uitgangspunt moet worden opgezocht dan de onderkant. Wij menen dat het plannen en uitvoeren van een moord op grond van slechts financiële motieven op iemand die je niet kent strafwaardiger is dan wanneer het iemand betreft met wie je zelf een conflict hebt. Voor een huurmoord zijn nooit verklarende omstandigheden te bedenken.

*“Een moord in opdracht geeft een extra kwalijke dimensie.”* oordeelde de rechtbank Amsterdam onlangs.<sup>13</sup> Wij hanteren als uitgangspunt voor een uitvoerder bij een enkelvoudige huurmoord een gevangenisstraf van **20 jaren**.

Degene die de uitvoerders uitlokken of aansturen achten wij strafwaardiger, waardoor ons uitgangspunt is dat zij, bij een enkelvoudige moord, zouden moeten worden bestraft met een gevangenisstraf tussen de 22 en 24 jaar.

Naast het bepalen van een ondergrens voor de strafmaat hebben wij ons ook gebogen over de vraag wanneer een tijdelijke straf niet meer passend is en uitsluitend het opleggen van een levenslange gevangenisstraf nog recht doet aan het aangedane leed en de bescherming van de maatschappij.

Er is binnen de rechtspraak geen vaststaand beleid als het gaat om het opleggen van een levenslange gevangenisstraf. Het is een misvatting dat levenslang alleen kan worden opgelegd als er sprake is van meervoudige moord.<sup>14</sup> Maar evenzo is de stelling onjuist dat aan daders van meervoudige moorden altijd levenslang *moet* worden opgelegd.

Wel kan uit de rechtspraak een aantal algemene uitgangspunten ten aanzien van het opleggen van een levenslange gevangenisstraf worden afgeleid.

Voorop staat dat bij het opleggen van de levenslange gevangenisstraf grote *terughoudendheid* en *behoedzaamheid* is geboden.

In de strafzaak tegen de moordenaar van Pim Fortuyn overweegt de rechtbank dit als volgt:

*“In de praktijk van de straftoemeting komt ook bij de ernstigste misdrijven betekenis toe aan het inzicht dat de pleger van die misdrijven vanuit overwegingen van humaniteit in beginsel perspectief moet worden geboden dat hij op enig moment weer in de samenleving moet (kunnen) terugkeren. Het is om die reden dat in ons land de grootste terughoudendheid bij het opleggen van een levenslange gevangenisstraf wordt betracht”.*<sup>15</sup>

---

<sup>12</sup> Hof Arnhem/Leeuwarden, 22 maart 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:2508, Hof Den Haag, 23 juli 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1975

<sup>13</sup> Rb Amsterdam, 11 oktober 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:5666 (Pulheim)

<sup>14</sup> Rb Arnhem, 07 maart 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BC6028 (levenslang Moord Louis Seveke)

<sup>15</sup> Rb Amsterdam, 15 april 2003, ECLI:NL:RBAMS:2003:AF7291 (moord op Fortuyn)

Als bekend kwam het in die zaak niet tot oplegging van een levenslange gevangenisstraf.

Dat was wel het geval in de zogenaamde Staatsliedenbuurtzaak. Daarin was sprake van een dubbele moord en een tweetal pogingen. De rechtbank stelt ook hier terughoudendheid bij het opleggen van een levenslange gevangenisstraf voorop en spreekt over "*grote behoedzaamheid*".<sup>16</sup> Aan twee verdachten wordt een levenslange gevangenisstraf opgelegd.

In het verlengde hiervan is er de laatste jaren veel aandacht geweest voor het verweer "*dat als gevolg van de toen bestaande uitvoeringspraktijk levenslang in strijd is met het verbod op onmenselijke behandeling of bestraffing zoals neergelegd in art 3 EVRM*".

In dit kader wijzen wij op de overwegingen van het Gerechtshof Amsterdam<sup>17</sup> in het liquidatieproces Passage met als conclusie:

*"Dat de verdachte een reële verwachting kan hebben dat de tenuitvoerlegging van (ook) een levenslange gevangenisstraf een perspectief op rehabilitatie biedt dat in overeenstemming is met (...) het EVRM".*

Dit is in lijn met herhaalde overwegingen van de Hoge Raad uit 2017<sup>18</sup> en 2019<sup>19</sup>, waarin de Hoge Raad de regeling heeft getoetst die ziet op de herbeoordeling van levenslanggestraften, die enige jaren geleden in werking is getreden. Zij oordeelt dat deze regeling voldoet aan de eisen die ontleend kunnen worden aan het EVRM en uitspraken van het EHRM:

*"Het Nederlandse recht voorziet in een zodanig stelsel van herbeoordeling op grond waarvan in de zich daarvoor lenende gevallen kan worden overgegaan tot verkorting van de levenslange gevangenisstraf dat de oplegging van de levenslange gevangenisstraf niet in strijd is met art. 3 EVRM."*

Met deze uitspraak is er geen juridisch beletsel om te komen tot de oplegging van een levenslange gevangenisstraf in zaken die daarvoor gelet op de merites van de zaak in aanmerking komen<sup>20</sup>.

Een van de soort categorieën zaken waarin een levenslange gevangenisstraf aangewezen is – ook dat is in algemene zin wel uit de rechtspraak te halen – is die *waarvan het feitencomplex op zichzelf zo ernstig is dat vanuit het oogpunt van vergelding reeds enkel de hoogst mogelijke straf in aanmerking komt*.

Deze overweging zien we met name terug in zaken met meerdere dodelijke slachtoffers:

Voorbeelden hiervan zijn de Staatsliedenbuurtzaak (2 doden <sup>21</sup>) en het Passageproces (3 doden of meer).<sup>22</sup>

<sup>16</sup> Rb Amsterdam, 01 mei 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:2471 (Staatsliedenbuurt)

<sup>17</sup> Hof Amsterdam, 29 juni 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:2496 (Passage)

<sup>18</sup> HR 19-12-2017, ECLI:NL:HR:2017:3185 (levenslang en 3 EVRM)

<sup>19</sup> HR 23 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:600 (Passage)

<sup>20</sup> Rb Midden Nederland, 20 maart 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:1046 (tramschutter)

<sup>21</sup> Hof Amsterdam, 20 maart 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:910; (Ebetsu/Staatsliedenbuurt)

<sup>22</sup> Hof Amsterdam, 05 juli 2017, GHAMS: 2017: 2618 en 2496 ev (Passage)

Van deze zaken zou wellicht nog gezegd kunnen worden dat dit liquidatie-zaken zijn met een bijzondere context. Zaken waarbij generale preventie een extra doel dient, namelijk het bestrijden van het excessieve geweld in de onderwereld.

Dat geldt echter niet voor de zaak van twee broers die veroordeeld werden tot levenslang ter zake 3 moorden in Exloo en Dwingelerveld.<sup>23</sup> Daarin overweegt het Gerechtshof zeer treffend:

*'Een tijdelijke gevangenisstraf doet onvoldoende recht aan de ernst (...) van de feiten. (...) Alleen een levenslange gevangenisstraf kan leiden tot adequate vergelding van het leed dat verdachte zijn slachtoffers en hun nabestaanden heeft aangedaan en tot vereffening van de schade die verdachte door de bewezenverklarde feiten de rechtsorde heeft toegebracht. Daarbij komt dat effectieve bescherming van de samenleving tegen verdachte, die meent te kunnen beschikken over leven en dood van anderen, oplegging van de langst mogelijke gevangenisstraf noodzakelijk maakt.'*

In de strafzaak naar aanleiding van de moord op advocaat Derk Wiersum legde de rechtbank een gevangenisstraf op van 30 jaar en geen levenslang met de overweging "dat het ging om een enkelvoudige moord en de verdachte niet eerder is veroordeeld voor een levensdelict"<sup>24</sup>

Gezien onze eis om levenslange gevangenisstraf op te leggen zijn overwegingen ten aanzien van de Wet Straffen en Beschermen en overschrijding van de redelijke termijn niet van toepassing in Charon II. Voor zover de rechtbank bij de beraadslaging de visie van het OM wil nalezen op deze onderwerpen, wijzen wij op hoofdstuk 7 van het requisitoir Eris, dat onderdeel uitmaakt van het dossier Charon II.

Mr. Roethof heeft aangevoerd dat een levenslange gevangenisstraf in strijd is met het EVRM. Wij hebben in de zaak tegen Jermaine B. uitgebreid gereageerd op een soortgelijk verweer van mr. Weski. De reactie van het OM in Charon II is nagenoeg gelijkloidend als in de repliek Jermaine B..

Wij veronderstellen de jurisprudentie, met name Vinter en Murray, bij uw rechtbank bekend. Hierop heeft de Hoge Raad in 2016 en 2017 twee arresten gewezen, eerst een tussenarrest en daarna een definitief arrest. In de tijd tussen beide arresten heeft het Besluit Adviescollege Levenslanggestraften op 1 juni 2017 zijn beslag gekregen. Hiermee is een systematiek in het leven geroepen waarop een onafhankelijk adviescollege na 25 jaar een advies geeft aan de minister voor Rechtsbescherming over eventuele re-integratiemogelijkheden voor een levenslanggestrafte, waarna de minister na 27 jaar detentie ambtshalve een gratiebeslissing dient te nemen. In 2021 zijn twee levenslanggestraften, Cevdet Y. en Wah Loi C. door de minister gegratieerd. Dat ging niet vanzelf en ook niet uit volle overtuiging, maar werd veroorzaakt door een reeks kritische beslissingen van de civiele rechter. Deze uitspraken laten zien dat het opleggen van een levenslange gevangenisstraf voor de veroordeelde niet leidt tot een uitzichtloos en dus

---

<sup>23</sup> Hof Arnhem/Leeuwarden, 15 maart 2018, GHARL 2018:2456 (Exloo/Dwingerlerveld)

<sup>24</sup> Rb Amsterdam, 11 oktober 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:5666 (Pulheim/moord Wiersum)

onmenselijk bestaan én dat een kritische rechterlijke toets daadwerkelijk wordt toegepast en gevolgen kan hebben. Dit dus los van het Besluit van de minister van 2017.

Maar niet alleen de rechter is kritisch, ook het Adviescollege Levenslanggestraften is dat, zoals mr. Roethof terecht heeft opgemerkt in zijn pleidooi. Op 9 juni 2021 heeft de voorzitter van dit college, Mw. Samson, een interview<sup>25</sup> gegeven waarin zij duidelijk maakte dat als de minister de serieuze adviezen van het college blijft negeren, het college overweegt om er mee stoppen.

De ontwikkelingen op het gebied van de levenslange gevangenisstraf gaan echter op dit moment snel.

Op 21 oktober 2021 verscheen een rapport van Mevis, Verrest en Hofman,<sup>26</sup> waarin het besluit van het Adviescollege Levenslanggestraften wordt geëvalueerd. Een kritisch rapport waarin de onderzoekers een groot aantal verbeteringen voorstellen, op inhoud in het bijzonder ten aanzien van de duur van de re-integratieperiode van twee jaar. Die is te kort om de levenslanggestrafte de gelegenheid te geven aan te tonen dat hij weer goed en veilig in de vrije maatschappij kan functioneren, aldus het oordeel van de onderzoekers.

Maar over het algemeen oordelen de onderzoekers positief over de werking van het stelsel: *"De conclusie over dat bestaande stelsel is duidelijk: mede gegeven de grote betrokkenheid en toewijding van alle betrokkenen bij de toepassing van het stelsel, bevat dat stelsel in feite een zorgvuldig en (inmiddels) adequaat werkend geheel van onderzoeken, afwegen en beslissen over de essentiële vragen of, wanneer en onder welke voorwaarden een door de rechter opgelegde levenslange gevangenisstraf voor heroverweging en gratiëring in aanmerking komt."*<sup>27</sup> Zij geven er dan ook de voorkeur aan om het huidige stelsel met de voorgestelde verbeteringen aan te passen. Zij bevelen een fundamentele wijziging aan, inhoudende dat de beoordelingen en beslissingen van de minister, zoals deze plaatsvinden in het huidige stelsel, in handen van de rechter worden gelegd.

Maar de politiek kan daar natuurlijk anders over denken. In een debat met de Tweede kamer op 3 juni 2021 heeft de vorige minister voor Rechtsbescherming zich openlijk afgevraagd of het misschien niet beter is om de beslissingen ten aanzien van levenslanggestraften in handen van de rechter te leggen en denkt daarbij ook aan een vorm van voorwaardelijke invrijheidsstelling.<sup>28</sup> De minister wilde voor het einde van 2021 aan de kamer een beleidsnota sturen waarin hij de contouren van een mogelijke wijziging zal schetsen.<sup>29</sup> Daar is het echter niet meer van gekomen.

---

<sup>25</sup> [Leden Adviescollege Levenslanggestraften overwegen op te stappen | NPO Radio 1](https://www.nporadio1.nl/nieuws/podcast/ae53ea4a-558b-49cd-9f7e-ecb0123b77d0/leden-adviescollege-levenslanggestraften-overwegen-op-te-stappen) (<https://www.nporadio1.nl/nieuws/podcast/ae53ea4a-558b-49cd-9f7e-ecb0123b77d0/leden-adviescollege-levenslanggestraften-overwegen-op-te-stappen>)

<sup>26</sup> [Evaluatie Besluit Adviescollege Levenslanggestraften | Rapport | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/11/30/tk-bijlage-evaluatie-besluit-adviescollege-levenslanggestraften-definitief?msclid=5b9eefd0b0f911ecbdd420c6ba7ff364) (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/11/30/tk-bijlage-evaluatie-besluit-adviescollege-levenslanggestraften-definitief?msclid=5b9eefd0b0f911ecbdd420c6ba7ff364>)

<sup>27</sup> Microsoft Word - Evaluatie Besluit ACL - Definitief 21 oktober 2021.docx (overheid.nl) (<https://open.overheid.nl/repository/ronl-0ee65569-5a82-43c0-9988-13425c2ee4b4/1/pdf/TK%20Bijlage%20Evaluatie%20Besluit%20adviescollege%20levenslanggestraften%20Definitief.pdf>)

, p 88

<sup>28</sup> Kamerstukken II 2020/21, 29 279, nr. 656, p. 25.

<sup>29</sup> Kamerstukken II 2020/21, 29 279, nr. 656, p. 27.

Inmiddels is er een nieuwe minister voor Rechtsbescherming aangetreden van een andere politieke kleur. Zijn partij heeft op 13 november 2021 in haar partijcongres een motie aangenomen om herbeoordeling door middel van gratie te vervangen door een onafhankelijke rechterlijke toetsing.<sup>30</sup> Inmiddels heeft de minister de Tweede Kamer op 21 februari 2022 laten weten dat hij zijn beleidsnota over levenslang uitstelt tot na bestudering van een rapport van de RSJ dat in het voorjaar van 2022 verschijnt, na consultatie van enkele andere deskundigen.<sup>31</sup> Daar moet dus nog op gewacht worden.

In elk geval moet op grond van het bovenstaande geconcludeerd worden dat de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf zoals deze thans plaatsvindt, allesbehalve strijdig is met de Europese regelgeving. Er is geen sprake van een uitzichtloos en onmenselijk bestaan voor de levenslanggestrafte. En dat terwijl de regelgeving betreffende dit onderwerp nog vol in ontwikkeling is. Het zal u dan ook niet verbazen dat de rechterlijke colleges ook nu nog in die gevallen waarin zij dit nodig achten levenslange gevangenisstraf opleggen.<sup>32</sup>

---

<sup>30</sup> D66 congres, politieke moties, PM114.36

<sup>31</sup> Kamerstuk 2021/22, 29 297, nr 701

<sup>32</sup> Hof Arnhem-Leeuwarden 23 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11625 en ECLI:NL:GHARL:2021:11610, Rb. Noord-Holland 19 januari 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:277, Hof Amsterdam 11 februari 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:360